

Att uppskatta det stökiga

Kan information bidra till en förändrad inställning till blomsterplanteringar som gynnar biologisk mångfald?

Agnes Evsäter & Linnéa Welander

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Landskapsingenjörsprogrammet - Uppsala
Uppsala 2026

Att uppskatta det stökiga. Kan information bidra till en förändrad inställning till blomsterplanteringar som gynnar biologisk mångfald?

Appreciating Messiness. Can information assist in changing attitudes towards biodiverse flower beds?

Agnes Evsäter, Linnéa Welander

Handledare: Bodil Dahlman, SLU, institutionen för stad och land
Examinator: Vera Vicenzotti, SLU, institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i landskapsarkitektur
Kurskod: EX1004
Program/utbildning: Landskapsingenjörsprogrammet - Uppsala
Kursansvarig inst.: Institutionen för stad och land
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Agnes Evsäter (2022)
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Biologisk mångfald, Upplevelse, Attityd, Inhemska arter, Artdiversitet, Artvariation, Främmande arter, Blomsterplantering, Urban miljö, Vildare estetik, information

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land
Avdelningen för landskapsarkitektur

Förord

Denna uppsats är ett kandidatarbete genomfört av två landskapsingenjörstudenter vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Ultuna, Uppsala. Författarna, Linnéa Welanders och Agnes Evsäter, har genom hela arbetet samarbetat med uppsatsens olika delar, efterforskning, utformning och spridning av enkäten samt sammanställning och analys av enkätsvaren.

Vi vill tacka vår handledare Bodil Dahlman och kurskamraterna i vår handledningsgrupp för god stöttning genom arbetets gång. Vi vill också tacka alla respondenter som gjorde detta arbete möjligt.

Sammanfattning

Den biologiska mångfalden hotas idag globalt av klimatförändringar och mänsklig aktivitet. Sveriges växt- och djurarter drabbas av klimatförändringarna samtidigt som storskaliga skogs- och jordbruk skapar monokulturella landskap där naturliga habitat förstörs eller fragmenteras. Även urbaniseringen leder till fragmenterade landskap då tätbebyggda områden ofta saknar grönytor som kan leda arter genom städerna. Dessutom används främmande växtarter i urbana planteringar för att möta kulturella ideal. Främmande växtarter kan konkurrera med dem inhemska växtarterna om pollinerarens uppmärksamhet och kan bli invasiva om de sprids till naturområden. För att gynna den inhemska biologiska mångfalden kan det därför vara fördelaktigt att använda mer inhemskt växtmaterial i urbana miljöer, speciellt genom att uppmärksamma och utbilda människor om biologisk mångfald och hoten mot den. Däremot visar forskning att människor ofta upplever ytor som gynnar biologisk mångfald som stökiga eller illa skötta. En mer urban livsstil gör oss ovana vid naturen vilket i vissa fall skapar känslor av obehag och otrygghet inför mer vildare miljöer. Studier som undersöker människors inställning till olika typer av grönytor visar tydliga samband mellan estetisk uppskattning och vad för gröna miljöer människor är vana vid att se. Detta lyfter frågan om det är möjligt att få individer att ändra uppfattning om planteringar med vildare estetik om de får större förståelse för dess ekologiska funktion. Tidigare studier lyfter vikten av att väcka engagemang för att människor ska bry sig om och vilja bidra till bevarandet av biologisk mångfald men få studerar huruvida förmedlande av information påverkar människors upplevelse av grönytor.

Syftet med denna studie var därför att undersöka människors upplevelse av olika typer av blomsterplanteringar, specifikt hur olika artsammansättningar upplevs, och om detta kunde påverkas av förmedlad information om biologisk mångfald. En enkätstudie med fyra bildalternativ på blomsterplanteringar genomfördes för att se hur upplevelserna av dessa såg ut innan och efter förmedlad information om biologisk mångfald, samt om ålder kan ha en påverkan för svaren.

Resultatet av studien visade att många föredrog kvaliteter i planteringar som ger ett bra estetiskt värde snarare än bra ekologiskt värde, innan man blev informerad om biologisk mångfald. Efter informationen var det däremot fler som uppskattade planteringar med vildare estetik som var fördelaktiga för inhemska växt- och djurarter. Det motiverades att kunskap förbättrade förståelsen för varför det är bra med biologisk mångfald, samtidigt som gamla estetiska traditioner utmanades. Man kan därför se att information spelar en stor roll i hur vi uppfattar grönytor runt omkring oss.

Nyckelord: Biologisk mångfald, Upplevelse, Attityd, Inhemska arter, Artdiversitet, Artvariation, Främmande växtarter, Blomsterplantering, Urban miljö, Vildare estetik, Information

Abstract

Today biodiversity is globally threatened because of climate change and human activity. Species in Sweden are affected by the rapid climate change as well as the widespread forest industry and agriculture, as these create monocultural landscapes where natural habitats get destroyed or fragmented. Urbanization also leads to fragmented landscapes as densely populated areas often lack green spaces that are suitable for different species to get around. Alien plant species are commonly used in urban flowerbeds in order to adhere to cultural norms and ideas. Some alien species are at risk of becoming invasive which can cause native species to diminish due to competition of space and pollinator attention. To instead use more native species in urban green spaces could therefore be crucial in teaching people about the importance of biodiversity and bringing attention to the problem. However, research has shown that people could be critical of more native and biodiverse flowerbeds in urban spaces, as they can be seen as messy or poorly managed. A more urban lifestyle

could risk making people more out of touch with nature which could result in a dislike for wilder green areas. Studies have shown that there is a correlation between what type of green space people like to see and what they are most used to seeing. This begs the question of whether people could change their perception of flowerbeds with a wilder aesthetic if they are informed about biodiversity and why it's important. Previous studies have noted that engagement from the public is needed for biodiversity restoration and conservation but rarely study how providing information affect people's opinion on green spaces.

This study aims to explore and investigate people's experience to different types of flowerbeds in the urban context and if this can be changed with information and better understanding of biodiversity. A digital questionnaire with four picture-alternatives of flowerbeds was sent out to research people's opinions, both before and after they were informed on biodiversity, as well as to see if age has an effect.

The results show that many people prefer flowerbeds that have good aesthetic qualities rather than ecological qualities before being informed about biodiversity. After information was provided it was however apparent that most people could appreciate flowerbeds with wilder aesthetic that are beneficial for native animal and plant species. People argued that better knowledge of the problem created better understanding of why conservation of biodiversity is important. At the same time, traditional aesthetics for urban green spaces were challenged. Information and knowledge could therefore affect how we as humans view our surrounding green spaces in the cities.

Keywords: Biodiversity, Experience, Attitude, Native species, Species richness, Alien species, Flowerbed, Urban space, Wilder aesthetic, Information

Innehållsförteckning

Figurförteckning	7
Förkortningar	8
1. Inledning	10
1.1 Biologisk mångfald i kris och landskapsarkitekturens roll	10
1.2 Syfte och frågeställning	10
1.3 Avgränsning	11
2. Bakgrund	13
2.1 Utmaningar: hot för inhemska växt- och djurarter	13
2.2 Möjligheter	16
3. Metod	19
3.1 Enkätens utformning och spridning?	19
3.1.1 Utformning	19
3.1.2 Spridning av enkäten	22
3.2 Metoddiskussion	22
4. Resultat	24
4.1 Samtliga respondenter/generella mönster	24
4.1.1 Hur förändrades svaren?	27
4.2 Åldersgruppernas svar	28
4.3 Motiveringarna	30
4.3.1 De som ändrade sitt svar	31
4.3.2 De som inte ändrade sitt svar	33
5. Diskussion	36
5.1 Diskussion om resultatet för enkätens första fråga	36
5.2 Diskussion om resultatet för enkätens andra fråga	38
5.3 Påverkar information om biologisk mångfald människors upplevelse av blomsterplanteringar i urbana miljöer?	39
6. Slutsatser	41
7. Referenser	42
Bilaga 1	46

Figurförteckning

- Figur 1. Bildserierna som visades i enkäten. Alt. 1: Icke inhemska växtarter med hög artvariation, Alt. 2: Inhemska växtarter med hög artvariation, Alt. 3: Icke inhemska växtarter med låg artvariation, Alt. 4: Inhemska växtarter med låg artvariation. (Foton av: Agnes Evsäter, Linnéa Welander, Bodil Dahlman) 20
- Figur 2. Cirkeldiagrammet visar svar från samtliga respondenter på fråga 1: " Välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö." ... 25
- Figur 3. Cirkeldiagrammet visar svar från samtliga respondenter på fråga 2: "Efter att ha läst texten om biologisk mångfald, välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö (kan vara samma svar som första gången)." 26
- Figur 4. Stapeldiagrammet visar vilket alternativ respondenterna valde efter informationen om biologisk mångfald hade förmedlats i förhållande till vilket alternativ de valde på fråga 1. Kategorierna grupperar respondenterna utifrån vilket alternativ de valde i första frågan. Y-axeln visar hur många som valde vilket alternativ på fråga 2. 27
- Figur 5. Cirkeldiagrammen visar hur de tre olika åldersgrupperna svarade på fråga 1. Alt. 1: främmande, stor artvariation. Alt. 2: inhemska, stor artvariation. Alt. 3: främmande, liten artvariation. Alt. 4: inhemska, liten artvariation. 29
- Figur 6. Cirkeldiagrammen visar hur de tre olika åldersgrupperna svarade på fråga 2. Alt. 1: främmande, stor artvariation. Alt. 2: inhemska, stor artvariation. Alt. 3: främmande, liten artvariation. Alt. 4: inhemska, liten artvariation. 30

Förkortningar

Förkortning	Betydelse
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
SCB	Statistiska centralbyrån

AI-deklaration

Artificiell intelligens har inte använts för att genomföra detta arbete.

1. Inledning

1.1 Biologisk mångfald i kris och landskapsarkitekturens roll

Den biologiska mångfalden är idag hotad världen över. Mänsklig aktivitet bidrar i hög grad till klimatförändringar och habitatförstörelse som leder till minskad biologisk mångfald (IPCC 2023) vilket innefattar en variation av växt- och djurarter, individer, gener och biotoper. I och med detta försvagas jordens ekosystem som vi människor drar nytta av genom de ekosystemtjänster de erbjuder oss (Persson et. al. 2024). Ekosystemtjänsterna berör till exempel matförsörjning, genom pollinering, förbättrad hälsa av att befinna sig i naturen och klimatreglering genom vegetation som ger skugga och vindskydd (Millenium Ecosystem Assessment 2005:49–70).

Forskning som rapporterar och kartlägger människans negativa påverkan på jordens ekosystem och biologiska mångfald har bidragit till att skapa direktiv för att minska hotet. Både i EU och Sverige finns det idag lagar och riktlinjer för att skydda växt- och djurarter som riskerar att hotas. Dessa är bland annat EU:s förordning för att restaurera natur (Europaparlamentets och rådets förordning 2024/1991) och Sveriges regerings Artskyddsförordning (SFS 2007:845).

Utöver lagar och riktlinjer lyfter dock forskare som Meyer (2008) och Soanes (2019) att det krävs engagemang från allmänheten för att underlätta arbetet med bevarande av biologisk mångfald. Inom landskapsarkitekturen finns det alltså möjligheter att gynna den biologiska mångfalden genom att skapa miljöer som både beaktar ekologi och samtidigt väcker engagemang och uppskattning hos allmänheten (Meyer 2008).

Att ha tillgänglighet till och känna uppskattning för ytor som gynnar biologisk mångfald kan enligt Tribot et al. (2018) ha stor betydelse för att individer ska förstå behovet av och vilja engagera sig i bevarandet av biologisk mångfald, vilket är ett perspektiv som sammanfattas av Sir David Attenborough i citatet; ”No one will protect what they don’t care about; and no one will care about what they have never experienced” (Williams et. al. 2017:39).

1.2 Syfte och frågeställning

Studien ämnar undersöka människors upplevelse av blomsterplanteringar i en urban kontext i syfte att studera om och hur förmedlande av information om biologisk mångfald påverkar dessa upplevelser. Detta görs med avsikt att utöka förståelsen för hur man inom landskapsarkitekturen kan utforma ytor som kan gynna bevarandet av biologisk mångfald genom att väcka uppskattning och engagemang hos allmänheten.

Studiens frågeställning lyder:

Hur påverkar artsammansättningen i blomsterplanteringar människors upplevelse av blomsterplanteringar och hur förändras upplevelsen efter att information om biologisk mångfald har förmedlats? Hur påverkar ålder upplevelsen av olika typer av blomsterplanteringar och attityder gentemot biologisk mångfald?

1.3 Avgränsning

Arbetet utgjordes av en empirisk studie utformad som en digital enkät. Enkäten var endast tillgänglig på svenska och var publicerad under ungefär 5 veckor i januari-februari 2026. Studien begränsades inte till någon specifik demografisk grupp eller geografisk plats men eftersom enkäten var skriven på svenska begränsade det svarsgruppen till individer som förstår svenska.

Studien avgränsades till att behandla fyra olika typer av artsammansättningar för blomsterplanteringar i torgmiljö. För att få en måttstock för blomsterplanteringarnas möjlighet att gynna biologisk mångfald användes artvariation och artursprung. Skillnaden mellan de olika artsammansättningarna gällde huruvida det örtartade växtmaterialet hade stor eller liten artvariation samt om arterna antingen var främmande eller en del av Sveriges inhemska flora. De fyra artsammansättningarna som användes i studien var följande:

1. Inhemskt växtmaterial med stor artvariation,
2. Inhemskt växtmaterial med liten artvariation,
3. Främmande växtmaterial med stor artvariation,
4. Främmande växtmaterial med liten artvariation.

Varje alternativs karaktär illustrerades av en bildserie bestående av tre exempelbilder där örtartat växtmaterial visades.

Eftersom landskapsingenjörer- och arkitekter främst arbetar med samhällsutvecklingen i urbana miljöer, och därmed kan ha större möjlighet att påverka dessa ytor än skogs- och jordbrukslandskapet, vill vi undersöka hur människor upplever de olika blomsterplanteringarna i en urban kontext. Studien begränsades inte till torgmiljöer men begreppet användes i enkäten av metodologiska skäl för att ge respondenterna en mer gemensam utgångspunkt för en typ av urban miljö. Detta diskuteras vidare i metodkapitlet.

Ur ett mänskligt perspektiv är blomsterplanteringar också intressanta att undersöka eftersom det finns kulturella idéer om hur de ska utformas. Dessa planteringars främsta funktion är att vara estetiskt tilltalande till skillnad från exempelvis parker som utöver estetiska värden ofta erbjuder olika sociala funktioner. Det gör att blomsterplanteringar är passande att undersöka för att skapa

en bild av estetiska attityder. I och med att studien behandlade blomsterplanteringar var det inställningar till örtartat växtmaterial vi undersökte.

2. Bakgrund

2.1 Utmaningar: hot för inhemska växt- och djurarter

De globala hoten mot biologisk mångfald påverkar Sveriges ekosystem. Klimatförändringarna påverkar bland annat temperatur och nederbördsförhållanden, vilket i Sverige förväntas leda till mildare vintrar med kortare snöperioder, torrare vårar och varmare somrar medan höst- och vintersäsongerna blir blötare (Naturvårdsverket 2025a:13). Eftersom den inhemska floran och faunan är anpassad efter vårt nordiska klimat, kommer snabba klimatförändringar leda till sämre överlevnadsmöjligheter för arterna.

Samtidigt som klimatförändringarna utgör ett hot för inhemska arter, påverkar även dagens markanvändning i stor utsträckning deras habitat. Av Sveriges landareal utgörs 53 procent av produktiv skogsmark och nästan 6 procent av åkermark (SCB 2023; Naturvårdsverket 2023AB:31). Dagens monokulturella skogs- och jordbruk bedöms utgöra det största hotet mot den biologiska mångfalden i Sverige (Naturvårdsverket 2025a:26–28) genom habitatfragmentering och habitatförstörelse (ibid; Naturvårdsverket 2023AB:29–32). En studie från 2005 genomförd i sydöstra Sverige visar att artrikedomen är betydligt högre på mindre jordbruksgårdar än på större gårdar, sannolikt till följd av de mindre gårdarnas mindre åkrar som skapar ett mer varierat landskap (Belfrage et al. 2005) vilket belyser det monokulturella jordbrukets påverkan på den biologiska mångfalden i Sverige.

Jordbrukets utveckling under 1900-talet har även lett till en minskning av naturbetesmarker och slåtterängar som enligt Naturvårdsverket (2023:30) är några av Sveriges mest artrika miljöer. Om denna minskning fortsätter riskerar alltså flera växtarter som är beroende av den här typen av hävdade miljöer att försvinna vilket i sin tur påverkar andra arter, däribland pollinerande insekter som bin och fjärilar (Zajdel et al. 2024).

Ytterligare påfrestningar för den biologiska mångfalden är urbaniseringen, som enligt Naturvårdsverket (2025a:26–28), främst utgör ett hot mot mångfalden av naturtyper i och med exploateringen av mark för bebyggelse. Habitatfragmentering och habitatförstörelse i kombination med förändrade mark- och vattenförhållanden påverkar växtarternas möjligheter att etablera sig i urbana miljöer. Städernas förändrade klimat skapar också nya förutsättningar för växterna (Kowarik 2011). Trots dessa förutsättningar visar forskning att mindre tätbebyggda urbana miljöer kan hysa stor artvariation av inhemska växter (ibid.). Dock beskriver Kowarik (2011) att ungefär en tredjedel av inhemska växter inte trivs i de mer exploaterade delarna av städer. Forskning tyder också på att främmande växter kan vara bättre anpassade till de urbana miljöernas torrare och varmare klimat (ibid.) vilket kan

vara en bidragande faktor till varför dem används i urbana miljöer (Dearborn & Kark 2010).

Med främmande arter i Sverige menas både växt- och djurarter som introducerats till Sverige efter år 1800 (Strand et al. 2018). I Sverige används aktivt främmande växtarter idag i urbana blomsterplanteringar. Detta beror delvis på en tradition av kulturella ideal som efterfrågar form- och färgvariation presenterat på ett prydligt strukturerat vis (Gustavsson 2023:257–345). Då det finns stor variation av främmande växtarter har utbudet för att uppnå dessa ideal ökat i urbana sammanhang. Dessutom kan ett stort växtutbud med främmande arter erbjuda längre blomningsperioder (Salisbury et al. 2015) då olika arter blommar under olika perioder. De främmande växtarternas fenologi, årscykel, skiljer sig också från de inhemska arternas. Eftersom de främmande växtarterna är anpassade till andra klimat och ljusförhållanden, påverkas även deras blomningsperioder. Längre blomningsperioder uppskattas på urbana platser där blommor kan lätta upp den ofta hårdgjorda omgivningen.

Skillnaderna i de främmande växtarternas fenologi kan dock få negativa konsekvenser för den inhemska mångfalden. Detta delvis genom relationen mellan växter och pollinatörer. Studier som undersöker den här relationen visar att skillnader i fenologin mellan växter och pollinerande insekter leder till att växterna blommar för tidigt eller för sent i förhållande till när insekterna söker mest föda (Forrest 2015; Ghosh & Banerjee 2025). Forskning tyder också på att främmande växter kan locka pollinatörer till sina blommor och därmed minska besöken till inhemska blommor (Gibson et al. 2012), vilket kan försämra de inhemska växternas möjlighet att föröka sig. Detta kan i sin tur påverka mer specialiserade pollinatörer som är beroende av specifika inhemska växtarter (Ashworth et al. 2004).

Utöver konkurrens om pollinatörernas uppmärksamhet riskerar de främmande växtarterna att konkurrera med de inhemska växtarterna om växtplatserna vilket kan få negativa effekter för ekosystemen (Naturvårdsverket 2025a:25; Naturvårdsverket u.å.). Arterna kan då bli klassade som invasiva. Artfaktas risklista för invasiva arter från 2024 visar även att många främmande arter som idag inte klassas som invasiva riskerar att bli det i framtiden (Artfakta 2024). Trots att urbana miljöer sällan angränsar till naturområden med särskilt känsliga ekosystem kan växternas fröer spridas till sådana områden med hjälp av mänsklig aktivitet, fåglar och vattendrag och därmed orsaka skada (Naturvårdsverket u.å.; Naturvårdsverket 2024; Naturvårdsverket 2025b).

Att man använder sig av främmande växtarter i planteringar idag beror som nämnt ovan bland annat på tidigare estetiska traditioner som lever vidare. Det har sedan 1800-talet varit populärt i Europa med säsongplanterade blommor av främmande arter, då dessa bland annat erbjöd starka färger och stora blommor (Hobhouse & Edwards 2019:281, 283). Det växte här även fram en idé om att plantera blommorna i ”klungor” efter färg och form (ibid:283) som finns kvar än

idag. Dessa traditioner kan bidra till att skapa förväntningar på hur grönytor bör se ut för att uppfylla en estetisk funktion.

Att förändra och försköna naturen och det landskap man lever i är ett tidigt koncept som uppstått på grund av både estetiska och praktiska skäl. Vilka ytor som människan anser är värda att förändra kan bero på olika anledningar. En tendens i centrala urbana miljöer är att förändra eller sköta ytor som upplevs för vilda. Forskning har visat att miljöer som gestaltas och förvaltas för att gynna den biologiska mångfalden kan uppfattas som stökiga eller illa skötta i städer (Nassauer 1995). Det som uppfattas som oattraktiva ytor för oss människor har betytt en önskan om att förändra landskapet, som idag reflekteras i både politik och förvaltning för grönmiljöer (Gobster et al. 2007:961). Vad som uppfattas som mindre attraktiva ytor är dock olika beroende på tid och kulturell kontext (Jorgensen & Tylecote 2007).

I dagens samhälle finns trender som pekar på att många människor har negativa känslor inför naturen, vilket kan bero på att vår allt mer urbana livsmiljö kopplar bort oss från den (Jensen et al. 2025). Det kan därför riskera att skapa en obehagskänsla av vilda miljöer i urbana sammanhang. Att se vild natur som något ”farligt” eller ”obehagligt”, går dock tillbaka i historien. Negativa konnotationer gällande begreppet *vildmark*, kan återfinnas redan under medeltiden i Europa (Jorgensen & Tylecote 2007). Att kopplingar idag går att se till negativa känslor inför vild natur i historien betyder däremot inte att det alltid har funnits dessa tankar. Under 1700-talet växte istället en fascination kring vild natur fram i den engelska landskapsstilen (Hobhouse & Edwards 2019:229–261). Tidigare studier lyfter att vildare natur eller naturlika planteringar fortfarande idag kan väcka antingen positiva eller negativa känslor (Jorgensen & Tylecote 2007). Southon et al. (2017) visar att ängar, en mer naturlig miljö, i urbana miljöer är uppskattade. Forskning tyder också på att människor kan föredra planteringar som består av inhemska växter som är mer stökiga än strikt ordnade, kanske förutsatt att elementen runt planteringen istället är prydliga (Breitschopf 2025:19–23, 30–31, 34–35).

Hur människor uppfattar olika grönytor och dess växtmaterial i städer beror även på vad man vill att ytorna ska användas till (Lampinen et. al. 2020). Blomplanteringar på centrala urbana ytor, som torgmiljöer, kan anses ska vara prydliga och välskötta av människor då det är offentliga ytor. Urbana grönytor kan anses av människor ska representera de själva som medborgare i samhället (Nassauer 1995). Det är därför sällan man förväntar sig att se högre gräs eller ängsliknande miljöer på torgplanteringar då det kan leda till negativa känslor hos människor. Däremot anser många människor att ängsliknande miljöer har bra ekologiskt värde men att det är mindre passande att ha i urbana miljöer på grund av dess estetiska värde (Lampinen et. al. 2020).

2.2 Möjligheter

Att människan spelar en nyckelroll i hotet mot biologisk mångfald innebär också att hon kan påverka utvecklingen i en annan riktning. Trots att det finns direktiv för hotade arter krävs fortsatt engagemang från politiker, människor med inflytande och allmänheten för att frågan faktiskt ska anses ha någon relevans i samhället och reglerna följas, både på nationell- och individnivå.

Viktiga ytor för inhemska flora och fauna som gräsmarker och skogsområden hotas idag i Sverige av igenväxning och skogsavverkning (Naturvårdsverket 2023). Det är därför rimligt att tänka att det är dessa stora arealer som bör bemötas för att förbättra den biologiska mångfalden i Sverige. Vad kan då landskapsarkitekturen ha för roll i att arbeta för en mer hållbar värld? Trots att städer i Sverige utgör relativt små ytor av det totala landskapet kan aktivt arbete med att bevara inhemska växter och insekter i stadsmiljöer vara bra eftersom det leder till att fler människor blir medvetna om problemet. Människor tenderar att bry sig om det som man har nära sig och ser mer eller mindre dagligen. Detta medför att estetiska värden i landskapet är värdefulla för människor där man kan se det (Gobster et. al. 2007). Genom att undersöka sambandet mellan estetiska och ekologiska värden i dessa miljöer, kan man skapa en bredare förståelse för hur vi människor kan förändra landskapet till något som både förbättrar våra ekosystem och kan uppskattas av människor (ibid.). Meyer (2008:8) menar att estetik och skönhet inom landskapskontexten är avgörande för att hållbarhetstänk i offentliga miljöer ska få en social och kulturell påverkan i samhället. Som landskapsingenjör och -arkitekt kan därför just städerna ha stor betydelse för att arbeta med bevarandet av biologisk mångfald. Landskapsarkitekturen har möjlighet att både utmana människors attityder och skapa större engagemang hos invånarna över miljön (Meyer 2008:10).

Urbana miljöer kan även vara passande ställen att försöka bevara just hotade inhemska arter, eftersom det finns möjlighet att anlägga passande ekologiskt fördelaktiga miljöer, samtidigt som det ger människorna i staden chansen att befinna sig och engagera sig i inhemska naturvärden (Soanes 2019). Urbana miljöer har en risk för att bli ett hot för olika arters överlevnad på grund av de mänskliga faktorerna, men fördelen är istället att människor kan bli mer medvetna om dessa arter och deras betydelse för biologisk mångfald om de ser det med egna ögon. Det kan leda till att fler blir engagerade för hotade arter och dess överlevnad vilket i sin tur kan leda till större ansträngningar både inom och utanför den urbana kontexten att skapa miljöer som kan bevara biologisk mångfald (Soanes 2019:228; Dearborn & Kark 2010). Större mängd passande habitat i urbana miljöer bidrar även med förbättrad konnektivitet för djur och insekter att ta sig runt och ge bästa möjlighet till överlevnad (Persson & Smith 2014).

Planterade grönytor har i vissa fall börjat röra sig mer i en ekologisk riktning jämfört med tidigare (Hobhouse & Edwards 2019:476). Under slutet av 1900-talet växte idéer om mer naturlika planteringar fram för att göra grönytor i urbana miljöer

mer kosteffektiva och hållbara (Hitchmough 2000). Detta har sedan dess blivit mer populärt, där även ängsytor som uppfattas innehålla stor artdiversitet anses tilltalande (Hoyle et. al. 2018). Att detta är ett relativt nytt fenomen i relation till människans långa landskapshistoria skulle kunna leda till att fler unga blir intresserade av dessa kvaliteter i planteringar jämfört med äldre generationer. För 10 år sedan var engagemanget för klimatet för ungdomar stort, då ungefär 45% angav att klimat och miljöfrågor var den viktigast frågan i samhället (Anton Landehag 2018:24). I studien (ibid.) menas det också att unga har en stark känsla av att de kan förändra sin framtid, vilket också kan tyda på att man vill förbättra världen. Att förbättra möjligheterna för biologisk mångfald och själv kunna uppskatta vildare estetik i planteringar kan vara ett sätt att förändra samhällets tidigare ideal.

Gobster et al. (2007:965) menar att det människor uppfattar som estetiskt tilltalande påverkar hur vi väljer att förändra landskapet men att landskapet även i sin tur påverkar vad människor uppfattar som tilltalande. Genom att göra fler planteringar med vildare estetik skulle fler människors attityd kunna påverkas från negativ till positiv, helt enkelt på grund av att man blir mer van att se dessa kvaliteter. Ekologiska planteringar skulle kunna bli det "normala" i framtiden, vilket kan göra att fler kommer uppskatta de.

De ovan nämnda faktorerna leder till att det blir intressant att undersöka hur människor idag ställer sig till biologisk mångfald i urbana planteringar. Är biologisk mångfald någonting som människor värderar och kan uppskatta om de är medvetna om dess fördelar? Hur skulle man kunna förmedla information för att väcka dessa tankar hos människor? Begreppet cues to care har uppstått för att visa på fenomenet att människors upplevelse av miljöer med vildare estetik blir mer positiv när det finns tydliga tecken på att någon sköter om platsen (Nassauer 1995). Forskning tyder också på att människor uppskattar planteringar och grönytor som de upplever har hög artvariation (Hoyle et. al. 2018; Breitschopf & Bråthen 2023). Detta gäller alltså hur individerna upplever artvariationen oavsett om den faktiska artvariationen är stor eller liten. Forskning visar också att individer som har kunskap om biologisk mångfald uppskattar grönytor som gynnar biologisk mångfald mer (Fischer et al. 2020) vilket givet resultatet för Hoyle et. al. (2018) och Breitschopf & Bråthens (2023) studier kan delvis bero på människans benägenhet att föredra större artvariation i kombination med kunskap som tillåter individen att göra en mer korrekt bedömning av artvariationen. Det väcker frågan om förmedlande av information om biologisk mångfald kan ändra människors upplevelse av miljöer som gynnar biologisk mångfald även om de först inte upplevs estetiskt tilltalande.

Tidigare forskning som studerar interaktionen mellan biologisk mångfald och människors upplevelse av grönytor behandlar sällan huruvida individers upplevelse

av grönytorna förändras efter att de får mer information om biologisk mångfald (Gunnarsson et. al. 2017; Breitschopf & Bråthen 2023).

En studie som undersöker hur förmedlande av information påverkar uppskattningen av olika typer av naturmiljöer kunde inte visa att informationen hade effekt på hur respondenterna betygsatte miljöerna (Hill & Daniel 2007). Författarna diskuterar dock om informationen som förmedlades hade haft större effekt om den var mer känslodrivnen eller övertalande (ibid.). Det är samtidigt viktigt att ha det etiska perspektivet i åtanke i frågan att undersöka hur man kan påverka människors upplevelser och attityder. Gobster et. Al. (2007) problematiserar handlingen att påverka människor med information eftersom informationen kan vara felaktig eller missvisande. Genom att påstå att information kan påverka människor till att uppskatta den biologiska mångfaldens estetiska kvaliteter bör man även vara medveten om att information kan användas för att ge motsatt effekt (Gobster et. al. 2007).

Trots etiska dilemman nämner flera författare att det finns teorier för att information kan påverka upplevelsen samt att det krävs mer forskning om effekterna av information och hur denna ska kommuniceras (Gobster et al. 2007; Tribot et al. 2018).

Människors upplevelse av olika blomsterplanteringar, och om detta kan påverkas av information och förbättrad kunskap om biologisk mångfald, är därför intressant att undersöka vidare.

3. Metod

För att undersöka arbetets frågeställningar genomfördes en digital enkätstudie i vilken respondenterna fick titta på bilder och besvara frågor. En enkätstudie ansågs mest passande för studiens ändamål, vilket enligt Kabisch et al. (2015) dessutom är den vanligaste metoden för att undersöka människors uppfattning om urbana grönområden. Eftersom en studie som undersöker människors upplevelse på något sätt behöver samla in individers åsikter är en digital enkät ett sätt att enkelt samla in många svar. Man behöver till exempel inte ha en fysisk plats som människor kan ta sig till. Digitala enkäter har tidigare använts för att undersöka människors upplevelse av artsammansättningar, bland annat av Breitschopf & Bråthen (2023).

Användandet av bilder på olika typer av grönytor för att undersöka människors uppfattning om dessa är också en vedertagen metod som kan ses i bland annat Yangs (2019:44–46) och Breitschopf & Bråthens (2023) studier.

Som tidigare nämnt pekar tidigare publiceringar på att mer forskning behövs för att undersöka betydelsen av information och hur man framför det för att påverka människors upplevelse av grönytor (Gobster et al. 2007; Tribot et al. 2018). I denna enkätstudie valde vi därför att fråga respondenterna om deras upplevelse av blomsterplanteringar både innan och efter de fick information om biologisk mångfald. Detta för att undersöka hur upplevelsen såg ut hos människor innan information och ställa det emot hur det såg ut efter, samt för att dra slutsatser kring hur och varför åsikterna förändrades/inte förändrades.

Enkäten var publicerad under ungefär 5 veckor i januari-februari 2026. Därefter sammanställdes svaren. Textmotiveringarna från enkäten behandlades manuellt för att se likheter och skillnader och svarsalternativen räknades och lades in i Excel för att skapa diagram.

3.1 Enkäten

3.1.1 Utformning

Enkäten skapades i Google formulär och bestod av fyra frågor (se bilaga 1).

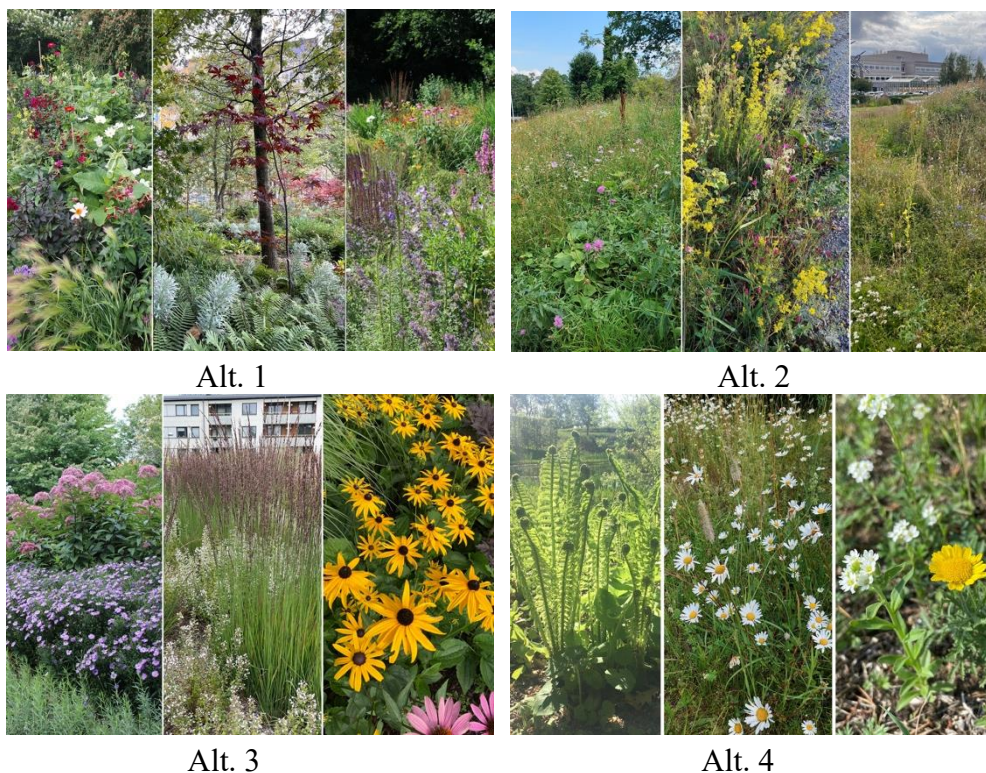
I enkäten visades fyra bildserier, bestående av tre bilder vardera, på olika karaktärsdrag för blomsterplanteringar (se figur 1). De fyra bildserierna var indelade i olika karaktärer för att beskriva olika kvaliteter på växtsammansättningen i planteringen. Dessa karaktärsdrag var (som benämnda i enkäten):

Alternativ 1. Icke inhemska växtarter med stor artvariation.

Alternativ 2. Inhemska växtarter med stor artvariation

Alternativ 3. Icke inhemska växtarter med liten artvariation och

Alternativ 4. Inhemska växtarter med liten artvariation

Figur 1. Bildserierna som visades i enkäten. Alt. 1: Icke inhemska växtarter med hög artvariation, Alt. 2: Inhemska växtarter med hög artvariation, Alt. 3: Icke inhemska växtarter med låg artvariation, Alt. 4: Inhemska växtarter med låg artvariation. (Foton av: Agnes Evsäter, Linnéa Welander, Bodil Dahlman)

Vi valde att använda begreppet *icke inhemska arter* i enkäten för nå ut till fler människor som annars kanske inte är bekanta med begreppet *främmande arter*. Vidare i denna text kommer dock begreppet *främmande arter* att användas för att vara enhetlig med tidigare forskning.

I första frågan fick respondenterna endast se bilderna utan någon text om dess artsammansättning. De fyra bildserierna visades samtidigt i enkäten för att respondenterna fritt skulle kunna skrolla upp och ner för att jämföra de olika alternativen, som låg i nummerordning. Respondenterna fick här svara på vilket av alternativen som de tyckte såg mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö. Därefter följde en kort text som förklarade begreppet biologisk mångfald samt beskrev betydelsen av inhemska växter och artdiversitet i urbana miljöer. När respondenterna hade tagit del av texten fick de återigen se dem fyra olika bildserierna (i nummerordning) och ombads i fråga två att på nytt välja vilket alternativ som de ansåg mest tilltalande i torgmiljö. I denna del av enkäten beskrevs även artsammansättningen för varje bildserie i en rubrik (till exempel "Plantering med: icke inhemska växter med stor artvariation") för att respondenterna skulle kunna bedöma bildserierna ur ett perspektiv av biologisk mångfald. I fråga tre fick respondenterna skriva i fritext om deras åsikt hade ändrats eller inte, samt motivera varför. I fjärde och sista frågan efterfrågades respondenternas ålder.

Anledningen till att använda bildserier med tre bilder per alternativ var för att få fler arter, färger och uttryck representerade. Detta ansågs ge respondenterna en bredare bild av blomsterplanteringarnas kvaliteter, för att undvika att individuella preferenser för till exempel färg eller art skulle avgöra valet istället för helhetsupplevelsen. Tre bilder per serie ansågs skapa tillräcklig variation samtidigt som bildernas storlek i enkäten behölls på en läsbar skala.

De fyra olika karaktärerna som representerades av bildserierna valdes för att undersöka om inhemska eller främmande växterarter anses mest attraktiva, samt om artdiversitet har betydelse för valet. För att genomföra studien inom tidsramen valde vi fyra stycken alternativ, för att kunna visa både inhemska respektive främmande växtarter med såväl stor som liten artdiversitet, utan att sammanställningen av svaren skulle bli för omfattande och tidskrävande. Artdiversiteten bedömdes som liten om antalet arter vi kunde se på en bild var tre eller färre. Gränsen för stor artdiversitet var minst fem noterade arter. Gränsdragningen för nivån av artdiversitet grundades delvis på tidigare exempel som undersökt människors uppfattning om artdiversitet (Breitschopf & Bråthen 2023) men begränsades också av urvalet bilder som vi hade till vårt förfogande.

Valet av bilderna som användes för att representera de olika karaktärerna var begränsat till bilder som författarna och handledaren hade fotograferat tidigare. Detta eftersom rådande årstid när enkäten utformades inte var lämplig för att fotografera blommande örtartade växter. Ur det bildmaterialet som fanns till vårt förfogande valde vi ut bilder med liknande komposition i de olika karaktärsdragen, för att kunna representera de så rättvist som möjligt. Vi eftersträvade också liknande väderförhållanden och ljussättning i bilderna för att respondenternas upplevelse av planteringarna inte skulle påverkas av eventuella associationer till olika väderförhållanden.

I enkäten efterfrågades respondenternas åsikt om vad de anser mest tilltalande för en plantering i torgmiljö. Genom att ge respondenterna en mer specifik miljö att föreställa sig planteringarna på var målet att de skulle utgå från liknande idéer om hur platsen kunde se ut och förväntningarna som det medför. Om frågan inte sade någonting om miljön som planteringarna skulle befinna sig i skulle respondenterna kunna ha helt olika förväntningar beroende på om de föreställde sig planteringarna på ett torg, i sin egen trädgård, på en bostadsgård eller annan miljö. Detta skulle kunna påverka vilka kvaliteter dem letade efter och därmed vilket alternativ dem upplevde som mest tilltalande. Att använda just ”torgmiljö” för att ge respondenterna en gemensam utgångspunkt bedömdes passande eftersom detta är platser i staden där många människor vistas, vilket gör det lättare att föreställa sig och relatera till. Nassauer (1995) menar att individer kan uppleva att offentliga platser representerar dem och vill därför att ytorna ska följa deras förväntningar på vad som anses estetiskt tilltalande. Torgmiljöer, som ofta är centrala offentliga platser, kan antas falla in under detta fenomen och ansågs därför som intressanta

miljöer för att undersöka vad människor upplever som estetiskt tilltalande och huruvida dessa inställningar kan utmanas.

Syftet med texten om biologisk mångfald i enkäten var att kunna jämföra respondenternas svar innan och efter dem fick ta del av information om biologisk mångfald och därmed se informationens påverkan för respondenternas upplevelse. Genom att låta respondenterna skriva motiveringar till sina val i fritext kunde man få djupare förståelse för vad som påverkade respondenternas svar och hur stor effekt informationen hade.

Slutligen efterfrågades respondenternas ålder för att ge en uppfattning om hur spridd svarsgruppen var samt för att undersöka eventuella skillnader i attityder mellan olika åldersgrupper.

3.1.2 Spridning av enkäten

Enkäten skickades ut digitalt via länk till vårt kontaktnät, som i sin tur skickade vidare den till sina bekanta. Länk till enkäten gjordes också tillgänglig på sociala medier (Instagram och Facebook). Målet var att få svar från olika grupper av människor för att kunna representera den allmänna åsikten. Vi undvek att skicka ut enkäten till studenter på SLU eftersom det ansågs kunna leda till en överrepresentation av individer som har kunskap om biologisk mångfald och en syn på blomsterplanteringar som eventuellt inte representerar allmänheten. Enkäten var publicerad under perioden 13 januari till 16 februari 2026.

När svaren sammanställdes delades respondenterna in i tre åldersgrupper baserat på åldrarna som de hade uppgett. Det blev följande grupper: 19–34 år (ungdom), 39–59 år (medelålder) respektive 60–83 år (äldre).

Vi valde att dela in svaren i tre åldersgrupper för att kunna se om det fanns någon korrelation mellan ålder och attityd. Vi valde tre grupper eftersom grupperna riskerade att bli för små för att generalisera resultatet om dem 95 respondenterna delades in i fler åldersgrupper. Gränsen mellan ungdoms- och medelåldersgruppen drogs vid 34 år eftersom det saknades respondenter i åldrarna 35–38 år. Gränsen mellan medelåldersgruppen och den äldre gruppen drogs vid 59 år då vi ansåg gränsen mellan 59 och 60 år som naturlig. Senare under arbetet insåg vi att den här gränsdragningen inte var det bästa alternativet men givet arbetets tidsram hade vi inte möjlighet att korrigera resultatet. Åldersindelningen diskuteras vidare i metoddiskussionen.

3.2 Metoddiskussion

Nedan diskuteras hur valet av metod och enkätens utformning och spridning kan påverka resultatet och vad som hade kunnat göras annorlunda i framtida studier.

Eftersom undersökningen var en enkätstudie finns det till exempel risker att olika respondenter tolkade innehållet på olika sätt. En potentiell risk är att flera av

de som svarade på enkäten förstod vad det var som söktes och därför anpassade sitt svar utifrån vad de tänkte var ”rätt”, trots att det egentligen inte fanns något rätt eller fel. Det kan också betyda att de kände att de var ”tvungna” att svara på ett visst sätt trots att deras egen åsikt kanske inte stämde överens med svaret. Detta kan göra det svårt att veta om respondenterna faktiskt ändrade åsikt eller inte. Att inkludera en fritextfråga där respondenterna gavs möjlighet att motivera sina val gjorde det däremot lättare att förstå vad de som ändrade sitt svar faktiskt upplevde.

Urvalet av bilder i enkäten kan också göra att respondenterna får en felaktig uppfattning av vad de olika alternativen ska representera för planteringar. Eftersom vi begränsade oss till 3 bilder per alternativ skulle en risk kunna vara att bilderna i sig påverkar svaren. Är det exempelvis attityden till enstaka blomsterart som avgör vad människor svarar istället för helhetsbilden av planteringarna? Är tre bilder per alternativ tillräckligt för att respondenterna ska få en tydlig bild av de olika karaktärsdragen som försökte visas? Bilderna bör även ha varit tagna på liknande sätt, så att inte vissa alternativ presenterades på ett mer förskönat sätt än ett annat alternativ. Detta kan till exempel bero på ljuset i bilden, om bilden är i skärpa och intensiteten i färgerna. För bästa resultat hade respondenterna därför behövt se planteringarna i verkligheten, istället för enbart på bild. Inom ramen för studien fanns inte möjlighet att odla egna exempelplanteringar vilket hade varit optimalt för att få bättre kontroll på artvariationen och bildkompositionen. Alternativt hade exempelplanteringar kunnat besökas av respondenter för att få en mer verklig upplevelse av planteringarna där alla sinnen kan aktiveras.

Respondenternas tidigare kunskaper inom ämnet kan även påverka om resultatet speglar allmänheten eller inte. Är det ett överflöd av människor kunniga inom ämnet kan det till exempel riskera att ge en missvisande bild av resultatet. Man hade därför kunnat fråga om respondenterna hade tidigare kunskap inom ämnet eller vad de hade för utbildnings- eller yrkesbakgrund, för att kontrollera resultatet. I studien valde vi däremot att inte skicka ut till studenter på SLU på grund av denna anledning. En del av vårt kontaktnät är dock studenter som studerar vid SLU vilket kan innebära att några av respondenterna ändå tillhör den gruppen.

Att dela in resultatet i grupper efter åldrar, riskerar också att vissa grupper blir under- eller överrepresenterade. Man kunde därför ha grundat valet av gränserna för åldersgrupperna mer djupgående genom att undersöka hur man på bästa sätt hanterar resultat från en enkät. Utan tidigare erfarenhet gällande detta finns det risk att man tar beslut som egentligen hade kunnat göras bättre, som till exempel hur man väljer att dela in åldersgrupper. I denna studie blev en grupp betydligt färre än de andra två grupperna, vilket upptäcktes i efterhand. Trots att inte själva resultatet påverkas av detta hade man, om möjligt, kunnat göra åldersindelningen i lika stora andelar för att jämföra svaren på ett tydligare sätt.

Dessa faktorer togs i beaktning i tolkningen och diskussionen av studiens resultat.

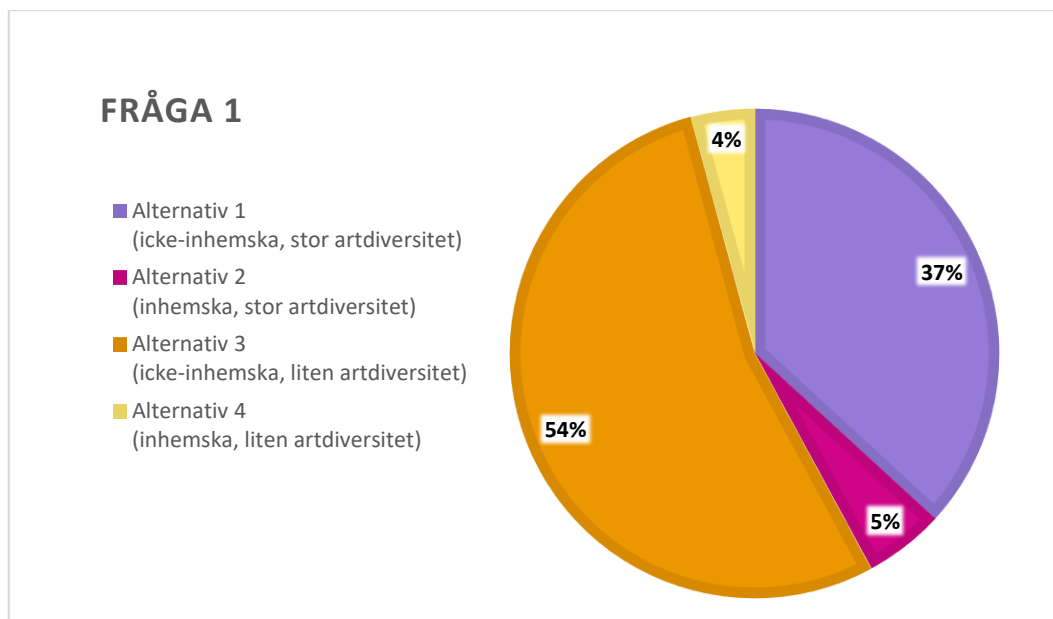
4. Resultat

Här presenteras resultatet av enkätstudien utifrån vad respondenterna valde för alternativ i dem två bildfrågorna, samt hur dem olika motiveringarna till dessa val såg ut. Antalet respondenter var 95 stycken i åldrarna 19–83 år, vilka delades in i tre åldersgrupper. Antalet respondenter för varje åldersgrupp varierade. Gruppen 19–34 år utgjordes av 40 personer, 39–59 år utgjordes av 43 personer och 60–83 år utgjordes av 12 personer. Den sistnämnda åldersgruppen var alltså relativt underrepresenterad i enkätundersökningen.

4.1 Samtliga respondenter/generella mönster

Figur 2 visar hur samtliga respondenter svarade på fråga 1, innan texten om biologisk mångfald förmedlades. I diagrammet kan det utläsas att en majoritet, på 54% av alla respondenter (51 personer), valde alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) och 37%, (35 personer), valde alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) som de mest tilltalande alternativen för en blomsterplantering i torgmiljö.

Svaren på första frågan visade alltså på en tydlig preferens för främmande växterarter oavsett om alternativet hade stor eller liten artdiversitet då 86 av 95 personer (91%) valde alternativ som visade främmande arter (alternativ 1 och 3). Endast 9 personer valde något av alternativen som visade inhemska arter (alternativ 2 och 4). Totalt 55 personer valde alternativ med liten artdiversitet (alternativ 3 och 4) medan 40 personer valde något av alternativen med stor artdiversitet (alternativ 1 och 2).

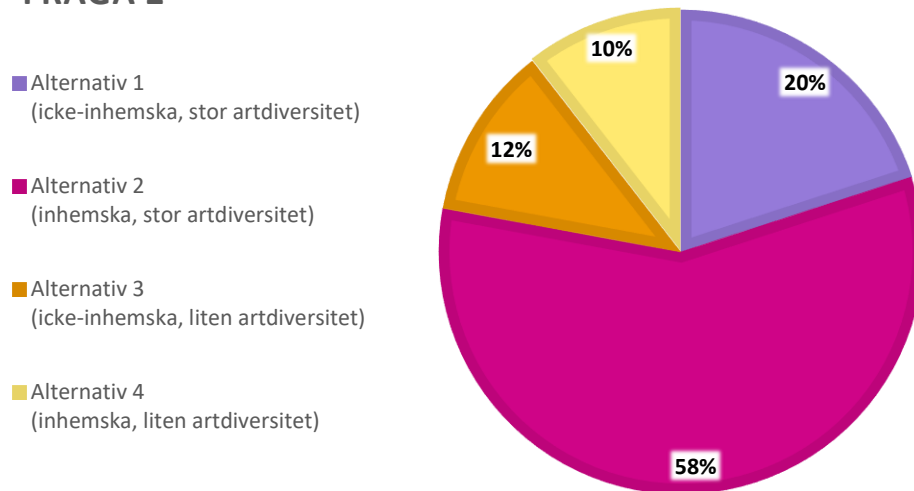
Figur 2. Cirkeldiagrammet visar svar från samtliga respondenter på fråga 1: ” Välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö.”

På fråga 2, efter texten om biologisk mångfald hade förmedlats, förändrades resultatet (se figur 3). Majoriteten, 58% (55 personer), av samtliga respondenter valde här alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet). Av de återstående alternativen var alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) populärast med 20% av svaren (19 personer).

På fråga 2 var alltså preferensen för stor artdiversitet tydlig till skillnad från resultatet på fråga 1 där artdiversiteten inte tycktes vara lika betydelsefull. På fråga 1 valde totalt 55 personer alternativ med liten artdiversitet (alternativ 3 och 4) och 40 personer valde alternativ med stor artdiversitet (alternativ 1 och 2). Efter att texten om biologisk mångfald hade förmedlats valde istället 21 personer alternativ med liten artdiversitet respektive 74 personer som valde något av alternativen med stor artdiversitet oavsett om alternativen visade inhemska eller främmande arter.

Svaren på fråga 2 visade också en större uppskattning för inhemska växter då totalt 65 personer här valde alternativ som visade inhemska växter (alternativ 2 och 4) jämfört med fråga 1 där endast 9 personer valde dessa alternativ. Nästan en tredjedel av respondenterna (32%) valde något av alternativen som visade främmande växter vilket tyder på att det fortfarande fanns uppskattning för dessa arter även om skillnaden från fråga 1 är stor då 91% av respondenterna valde alternativen som visade främmande växter.

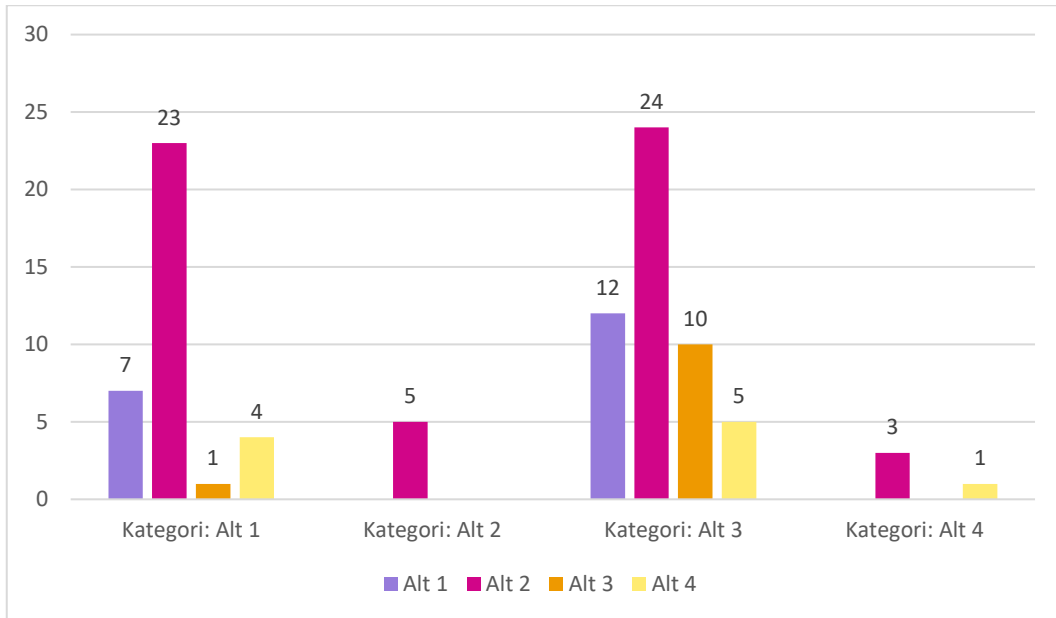
FRÅGA 2

Figur 3. Cirkeldiagrammet visar svar från samtliga respondenter på fråga 2: "Efter att ha läst texten om biologisk mångfald, välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö (kan vara samma svar som första gången)."

4.1.1 Hur förändrades svaren?

Nedan presenteras hur respondenternas svar förändrades efter att informationen om biologisk mångfald hade förmedlats i förhållande till vad de valde för alternativ på fråga 1.

Figur 4. Stapeldiagrammet visar vilket alternativ respondenterna valde efter informationen om biologisk mångfald hade förmedlats i förhållande till vilket alternativ de valde på fråga 1. Kategorierna grupperar respondenterna utifrån vilket alternativ de valde i första frågan. Y-axeln visar hur många som valde vilket alternativ på fråga 2.

Av de 35 personer som valde alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) på fråga 1 ändrade de flesta, 23 personer, sitt svar till alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) efter att ha tagit del av texten om biologisk mångfald. Sju personer ändrade inte sitt svar på fråga 2, fyra ändrade sitt svar till alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet) och en person valde alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) på fråga 2 (se figur 4). Eftersom både alternativ 1 och 2 föreställde planteringar med stor artdiversitet visade svaren på fråga 2 en ökad uppskattning för de inhemska växtalternativen efter informationen om biologisk mångfald förmedlades.

Ingen av de 5 personer som valde alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) vid fråga 1 ändrade sitt svar till fråga 2.

Bland de 51 respondenter som valde alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) på första frågan ändrade 24 stycken av dem sitt svar till alternativ 2 på andra frågan. 10 personer valde att behålla sitt ursprungliga svar, medan 12 personer istället valde alternativ 1 andra gången. Fem personer ändrade sitt svar till alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet). De flesta valde alltså att byta sitt svar till ett av de två alternativen med stor artdiversitet (alternativ 1 och 2), oavsett om det var inhemska

växter eller inte. Dock valde de flesta av de som föredrog alternativen med större artdiversitet andra gången alternativet med inhemska växter (alternativ 2).

Respondenterna som valde alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet) på fråga 1 var fyra stycken. Av de ändrade tre personer sitt svar till alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) på fråga 2 och en person svarade likadant som på fråga 1. De flesta i den här gruppen värdesatte alltså en större artdiversitet högre.

4.2 Åldersgruppernas svar

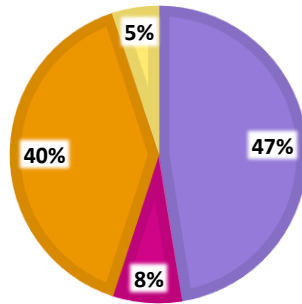
På fråga 1 följer svaren inom de olika åldersgrupperna till stor del hur det generella resultatet såg ut. När alla svar lades ihop var det alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) och alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) som var mest populära, med alternativ 3 i majoritet. I medelåldersgruppen och den äldre gruppen har också alternativ 3 fått en majoritet, 63% respektive 67%, av svaren med alternativ 1 som det näst mest populära valet med 28% respektive 33% av svaren (se figur 5). För den ungdomsgruppen var däremot svaren mer jämnt fördelade mellan alternativ 1 och 3, 47% respektive 40%, där alternativ 1 fick flest svar till skillnad från övriga grupper där alternativ 3 hade flest svar.

Alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) och alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet) är inte representerade i den äldsta gruppen och utgör endast 13% respektive 9% i den yngsta respektive medelåldersgruppen. Skillnaden mellan dessa grupper var att alternativ 2 fick 8% av svaren i ungdomsgruppen jämfört med 4% av svaren i medelåldersgruppen.

I ungdomsgruppen var alltså artdiversitet i planteringen mer eftertraktat än i medelåldersgruppen och den äldre gruppen där få arter i planteringen var mest populärt. Resultatet tyder också på att det fanns en något större uppskattning för inhemska växter i urbana sammanhang i den yngre gruppen.

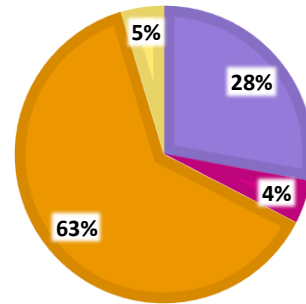
FRÅGA 1: 19-34 ÅR

■ Alt. 1 ■ Alt. 2 ■ Alt. 3 ■ Alt. 4

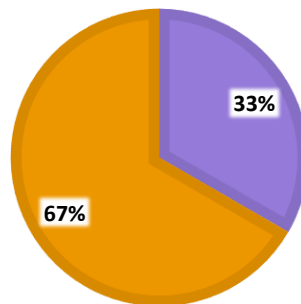
FRÅGA 1: 39-59 ÅR

■ Alt. 1 ■ Alt. 2 ■ Alt. 3 ■ Alt. 4

FRÅGA 1: 60-83

■ Alt. 1 ■ Alt. 2 ■ Alt. 3 ■ Alt. 4

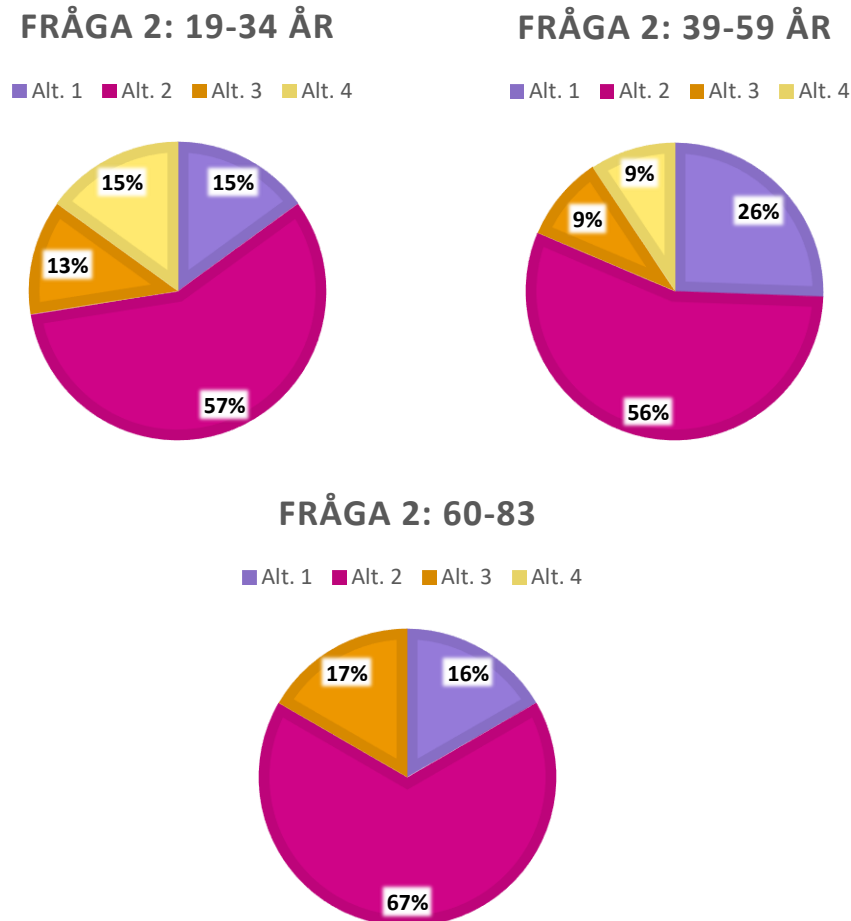
Figur 5. Cirkeldiagrammen visar hur de tre olika åldersgrupperna svarade på fråga 1. Alt. 1: främmande, stor artvariation. Alt. 2: inhemska, stor artvariation. Alt. 3: främmande, liten artvariation. Alt. 4: inhemska, liten artvariation.

Efter att respondenterna fick ta del av texten om biologisk mångfald svarade samtliga åldersgrupper liknande på fråga 2 (se figur 6).

För samtliga grupper fick alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) störst andel av svaren. I ungdomsgruppen valde 57% av respondenterna alternativ 2, i medelåldersgruppen var andelen 56% och i den äldre gruppen valde 67% alternativ 2 efter de hade tagit del av informationstexten om biologisk mångfald. Andelen som valde alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) minskade kraftigt för samtliga åldersgrupper jämfört med svaren på fråga 1. Detta är anmärkningsvärt då alternativ 2 utgjorde en liten andel av svaren i fråga 1. Särskilt intressant är det i den äldre åldersgruppen där alternativ 2 inte alls var representerat i första frågan.

I ungdoms- och medelåldersgruppen ökade andelen som valde alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet) något, från 5% till 15% respektive 9%.

Detta resultat tyder på att respondenterna, oavsett ålder, har svårt att uppskatta blomsterplanteringar med stor artdiversitet av inhemska växter i torgmiljö om de inte vet hur planteringarna kan göra nytta.

Figur 6. Cirkeldiagrammen visar hur de tre olika åldersgrupperna svarade på fråga 2. Alt. 1: främmande, stor artvariation. Alt. 2: inhemska, stor artvariation. Alt. 3: främmande, liten artvariation. Alt. 4: inhemska, liten artvariation.

4.3 Motiveringarna

Nedan följer en analys över hur respondenterna motiverade sitt val efter att ha besvarat båda dem båda bildfrågorna. Av de 95 personer som besvarade enkäten bedömdes 89 stycken motiveringar vara tillräckligt utförliga för att tas i beaktning. Dessa delades in i två huvudgrupper; de som ändrade sitt svar efter texten om biologisk mångfald respektive de som inte ändrade sitt svar. Den första gruppen var totalt 72 personer varav 68 motiveringar har analyserats. I den andra gruppen har 21 motiveringar av totalt 23 respondenter analyserats.

Inom huvudgrupperna kan olika trender gällande vad respondenterna värdesatte mest i blomsterplanteringar i torgmiljö observeras.

4.3.1 De som ändrade sitt svar

Av de totalt 72 respondenter som ändrade sitt svar valde 59 personer något av alternativen som visade inhemska växter, varav 50 personer valde alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet), och 12 personer valde alternativ 1 som visade främmande växtarter med stor artdiversitet. En person valde alternativ 3 som visade främmande växtarter med liten artdiversitet. De flesta som ändrade sitt svar efter texten om biologisk mångfald valde alltså alternativet som visade inhemska växtarter med stor artdiversitet men flera valde också alternativ som visade inhemska växtarter med liten artdiversitet eller främmande växtarter med stor artdiversitet. Hur respondenterna har resonerat kring sina val skiljer sig därför åt. Även bland de som valde samma alternativ på fråga 2 framträdde olika perspektiv i motiveringarna.

Två tydliga spår kunde ses i motiveringarna; de som bara nämnde det ekologiska perspektivet respektive de som vägde det ekologiska och estetiska perspektiven mot varandra.

Den förstnämnda gruppen bestod av 29 personer. I dessa motiveringar skriver respondenterna att de tycker att det är viktigt att värna om den biologiska mångfalden men använder inte några beskrivande ord som berättar något om hur de ser på det estetiska. Det är alltså svårt att veta om dessa personer ändrade sitt val för att de fick högre uppskattning för de estetiska kvaliteterna hos de inhemska arterna eller i artdiversiteten eller om de tyckte att de ekologiska värdena vägde tyngre än utseendet.

De flesta av respondenterna i den här gruppen ändrade sitt svar till alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet) men några valde alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) och alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet). Detta kan tyda på att estetiska preferenser fortfarande spelar roll för respondenternas val eller kan förklaras av olika tolkningar om vad biologisk mångfald innebär.

Två exempel på hur motiveringarna som representerade det här perspektivet kunde se ut:

”Man påminns om hur viktigt det är med ”rastplatser” och födoplatser för våra inhemska insekter på så ogästvänliga platser som torg där artvariationen överlag är väldigt låg”

”Ändrade åsikt då det känns meningsfullt att bidra till biologisk mångfald.”

Gruppen som representerade det andra tydliga spåret var nästan lika många, 28 personer. I dessa motiveringar lyftes utöver de ekologiska värdena även estetiska värden vilka vägdes mot varandra. I dessa motiveringar förekommer beskrivande ord som ”fin”, ”prydlig”, ”snygg”, ”stökig” och ”trevlig”. Flera nämner även ordet estetik.

Vanligt förekommande i den här gruppen var att vissa av respondenterna beskrev att de på fråga 1 valde det alternativ som de ansåg mest estetiskt tilltalande utan att

ta andra perspektiv i beaktning. Efter att ha tagit del av texten om biologisk mångfald tyckte de fortfarande att deras första val var mest estetiskt tilltalande men ansåg att de ekologiska värdena vägde upp för en mindre tilltalande estetik.

Utmärkande för dessa respondenters motiveringar var också att flera uttryckte tankar om att den mer vilda planteringen (alternativ 2) inte passade bra i torgmiljö ur ett estetiskt, och ibland även ekologiskt, perspektiv. Trots detta valde många av de alternativ 2 eftersom de kom fram till att den biologiska mångfalden var viktigare än estetiken. En del valde däremot alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet) eller alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet) som en kompromiss mellan biologisk mångfald och estetik. I dessa fall resonerade respondenterna att alternativ 1 kunde bidra med biologisk mångfald i form av stor artdiversitet som fortfarande kunde gynna pollinatörer samtidigt som de växterarna ansågs mer estetiskt passande för en torgmiljö. De som valde alternativ 4 menade att det var önskvärt att gynna inhemska arter men föredrog mer ordnade planteringar i torgmiljö.

Några exempel på hur motiveringarna som representerade det här perspektivet såg ut:

”Jag skulle vilja välja inhemska växter med stor artvariation men tycker inte att förslaget som innehåller sådana växter passar i torgmiljö. Därför valde jag icke inhemska med stor artvariation som bäst passande i torgmiljön.”

”Alt. 1 var vackrast för ögat men med information så kändes det bättre med inhemska mångfald.”

”Tycker fortfarande att det är trevligt med lite mer prydlig växtlighet i torgmiljö (beroende på hur torget ser ut, men generellt sett som torg ser ut idag), men föredrar då att inhemska växter får ta plats istället.”

Ett par motiveringar nämnde endast det estetiska i form av att skriva att de tyckte att alternativet de valde var fint. Det framgår dock inte varför de tyckte att alternativet de valde var estetiskt tilltalande. Eventuellt fick texten om biologisk mångfald dem att uppskatta andra estetiska kvaliteter.

Det var sju respondenter som uttryckte idéer om att medvetenheten om biologisk mångfald kunde ge större uppskattning för den typen av planteringar som visades i alternativ 2. Det vill säga att vetenskapen om att någonting gör nytta kan vara tilltalande på ett estetiskt plan.

Exempel på motiveringar som uttryckte dessa tankar var följande:

”Min åsikt ändrades. Jag reflekterade över att alternativ 3 är torgdekoration som jag är van att se den, men att en dekoration som främjar biologisk mångfald är mist lika tilltalande.”

”[...] jag tror vi behöver "vänja" ögonen vid att den inhemska floran är vacker.”

”Det kändes mer tilltalande att se planteringar som man vet gör nytta hellre än att bara se bra ut.”

I motiveringarna kunde inte några tydliga skillnader mellan åldersgrupperna observeras. Det fanns representanter för de olika perspektiven i alla åldersgrupper liksom reflektioner om att uppskatta mer ordnade planteringar i torgmiljö.

Slutligen kan det nämnas att två av respondenterna förklarade i sina motiveringar att de kände sig kritiska till enkätens upplägg som de upplevde var styrande. De menade att formuleringen var onneutral på ett sätt som fick de att välja en plantering som utifrån texten skulle gynna biologisk mångfald trots att det kanske inte var det alternativet som de egentligen uppskattade mest.

4.3.2 De som inte ändrade sitt svar

Totalt 23 respondenter ändrade inte sitt val efter att texten om biologisk mångfald förmedlades varav 21 motiveringar har analyserats. Av dessa valde 6 respondenter alternativ 1 (främmande, stor artdiversitet), 6 valde alternativ 2 (inhemska, stor artdiversitet), 8 valde alternativ 3 (främmande, liten artdiversitet) och en person valde alternativ 4 (inhemska, liten artdiversitet). Även i denna grupp finns återkommande teman i motiveringarna som liknar perspektiven i gruppen som ändrade sina svar. Det fanns ett tydligt estetiskt perspektiv, ett ekologiskt perspektiv och ett perspektiv som främst lyfte estetiken men samtidigt argumenterade för alternativet ekologiska värde. Hur vanligt förkommande de olika perspektiven var skiljdes åt beroende på vilket av alternativen respondenterna valde.

Av de som valde alternativ 1 båda gångerna, 6 personer, nämnde de flesta att det estetiska perspektivet vägde tyngre än det ekologiska. Den här typen av planteringar ansågs bäst lämpade för en torgmiljö rent utseendemässigt. En person i den här gruppen skrev i sin motivering att de inhemska växterna ”såg ut som ogräs”. Några nämnde dessutom att de ansåg att alternativ 1 var både mest utseendemässigt tilltalande och kunde bidra till biologisk mångfald, då planteringen innehöll stor artdiversitet. Motiveringen nedan visar ett exempel på hur de som valde alternativ 1 resonerade:

”Ett torg utgör en mindre del av naturvärden i stadskärnor, där ett tilltalande utseende troligen av de flesta anses som centralt. Där det kan kombineras med värden kring biologisk mångfald är det positivt, ännu mer positivt skulle vara att utveckla städer och större orter med fler grönområden som ger utökade möjligheter till såväl rekreation som biologisk mångfald.”

Gruppen som valde alternativ 2 på båda frågorna var också 6 personer varav tre stycken uppgav att de studerar/har studerat landskapsarkitektur. De övriga respondenterna lyfte att de upplevde alternativet som estetiskt tilltalande samtidigt som de redan innan texten om biologisk mångfald tänkte hade ekologiska värden. Hos de som valde alternativ 2 nämndes både de estetiska värdena och de

ekologiska. En av respondenterna menade att alternativ 2 var mest tilltalande eftersom det kändes bekant. Följande motiveringar exemplifierar denna grupps resonemang:

”Jag hade nog en känsla för att ”äng” är trendigt och även miljömässigt bra, som gjorde att jag svarade utifrån att den plantering jag valde både såg trevlig ut och kändes naturlig. Båda de sakerna gav en bra känsla.”

”Det mest ”naturliga” som man ser här hemma i Sverige känner jag är det som är mest tilltalade, då det är det man känner sig mest igen vid, och lär vara det växtlivet som är mest anpassat efter vår biologiska mångfald”

För respondenterna som valde alternativ 3 båda gångerna, 8 personer, var det estetiska perspektivet viktigast. I 6 av motiveringarna förklarar respondenterna att de ansåg att alternativet med främmande växter av liten artvariation var mest estetiskt passande i torgmiljö. Flera nämner att de tror att alternativen med inhemska växter kan uppfattas som ogräs av betraktaren eller se malplacerat ut på ett torg och därmed kunna försämra upplevelsevärdet för besökare. En respondent nämnde att människor kan uppfatta planteringar som alternativ 2 och 4 som illa skötta.

I denna grupp reflekterades det över att biologisk mångfald är viktigt men att det kan finnas mer lämpliga platser än torgmiljöer att uppnå detta på (som större grönytor).

Motiveringarna visar även att de flesta i den här gruppen har tagit till sig texten om biologisk mångfald och funderat över varför de valde som de gjorde. Efter denna reflektion har de kommit fram till att det för dem väger tyngre att ha estetiskt tilltalande planteringar i torgmiljö än planteringar med högre ekologiska värden som de inte upplever som lika estetiskt tilltalande.

Exempel på hur de som valde alternativ 3 motiverade sina val:

”Biologisk mångfald är viktig och tycker absolut man ska ha utvalda rabatter med inhemska arter men tror det även är viktigt att hålla rabatter med arter som är ”vackra länge” i stadsmiljö för upplevelsen. Om man hade bytt ut alla arter i dagens rabatter till inhemska hade det möjligtvis i det otränade ögat upplevas som ”ogräs” vilket kan göra att rabatter inte längre kommer prioriteras i stadsmiljö. Såklart finns det vackra rabatter med inhemska arter men upplevelsen av en rabatt är enligt mig nästan lika viktig”

”Den plantering som såg mest tilltalande ut ändrades inte ur ett estetiskt perspektiv. Men synen på vilken plantering som är mest passande påverkas ändå av hur den bidrar eller inte bidrar till biologisk mångfald. Den mest naturliga planteringen med inhemska växter är fin på sitt eget sätt men man behöver nog vänja sig vid det mindre uppstyra i torgmiljöer (kan se ut som brist på skötsel vid första anblick). Det behövs fler ”stökiga” ytor i staden. ”

Endast 1 person valde alternativ 4 båda gångerna. Denne tyckte att det var viktigt att använda inhemska arter för att bevara inhemska ekosystem men reflekterade

över hur lätt eller svårt det kunde vara att underhålla mer artrika planteringar. Hen valde då det alternativ som ansågs ”mest realistiskt att utföra”.

5. Diskussion

Resultatet av enkätstudien visade att en majoritet av respondenterna, 91%, vid första frågan föredrog planteringar med främmande växtarter. Liten artdiversitet var också ett populärt karaktärsdrag, som representerades av 58% av valen. Vid andra frågan blev det istället en majoritet som valde alternativ med inhemska växter, med 68% av respondenterna. Stor artdiversitet blev även mer populärt än liten artdiversitet, då 78% av respondenterna valde ett alternativ med stor artdiversitet. Det motiverades av många respondenter att detta främst var för att sträva efter en mer ekologiskt fördelaktig plantering. Resultatet kan därför tyda på att den förmedlade information i enkäten påverkade människors attityder för blomsterplanteringar i urbana miljöer.

Resultatet för åldersgrupperna visade att de yngre respondenterna valde stor artdiversitet redan vid fråga 1 vilket skiljde sig från de övriga åldersgrupperna. Det andra som var unikt för endast en grupp var att alternativ 2 inte var representerad av den äldsta gruppen i fråga 1. På fråga 2 kunde inte några signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna observeras. På grund av metodvalet för indelningen av åldersgrupperna kan det däremot vara svårt att veta om dessa resultat återspeglar allmänhetens åsikt. Anledningen är att åldersgrupperna blev relativt små, speciellt för den äldsta gruppen. Eftersom det även var en underrepresentation av respondenter i 30-års åldern och respondenter över 60, blir det svårt att dra definitiva slutsatser kring hur ålder påverkar ens upplevelse.

5.1 Diskussion om resultatet för enkätens första fråga

Resultatet av enkätstudien visar att en majoritet av respondenterna föredrar karaktärsdrag som kan ses som traditionellt för blomsterplanteringar på torg, innan man blir informerad om biologisk mångfald. Olika grönytor i staden har ofta olika ändamål, vilket gör att människor har olika förväntningar på varje yta (Lampinen et. al. 2020). Ändamålet för urbana blomsterplanteringar är att vara estetiskt tilltalande för människorna som ser dem. I offentliga urbana sammanhang, som till exempel på torgytor, finns det därför ofta tydliga traditioner på hur planteringar brukar se ut. Det är drag som de flesta av oss känner igen oss vid och har sett förut. Ofta är det just främmande växtarter i starka färger som används i rabatter och urnor (Hobhouse & Edwards 2019:281, 283), vilket stämmer överens med det alternativ som var mest populärt i enkäten vid fråga 1, alltså alternativ 3 (främmande växter med liten artdiversitet). Ett annat vanligt karaktärsdrag i planteringar som återfinns i alternativ 3, är att blommorna planteras i klungor baserat på färg och form.

Människor har ofta lätt att uppskatta just färgglada och färgstarka planteringar. Det har visats i tidigare forskning att människor oftast uppfattar stor variation av

färger i ängsytor som mer attraktivt än ytor med få färger (Hoyle et. al. 2018). Om denna observation även appliceras på främmande arter skulle det kunna förklara varför fler valde alternativ 3 över exempelvis alternativ 4. Båda alternativen innehåller liten artdiversitet, men färgerna i dem främmande blomarterna (alt. 3) är betydligt mer varierande än i de inhemska blomarterna (alt. 4). Hoyle et. al. (2018) visar också att större färgdiversitet uppfattas av många som större artdiversitet, vilket även kan uppfattas som tilltalande. Detta skulle kunna betyda att alternativ 3 uppfattades ha större artdiversitet än alternativ 4 innan respondenterna får reda på hur artsammansättningen ser ut i text.

Att de flesta ville se en ordnad och prydlig plantering innan de presenterades med information om biologisk mångfald kan också bero på att det finns en tendens att vildare natur i urbana sammanhang kan skapa förvirring hos åskådaren (Jorgensen & Tylecote 2007:455). En mer naturlig friväxande yta kan väcka frågor om tillståndet har uppstått på grund av förfall eller negligering snarare än att ytan ser ut som den gör avsiktligt. Det kan därför ses som något som bör tämjäs för att göra plats åt någonting med mer betydelse för oss människor (Jorgensen & Tylecote 2007), vilket, i en urban miljö, kan betyda att man hellre vill ha prydliga och underhållna ytor som kan uppskattas av människorna som vistas där.

Nassauer (1995) menar även att människor vill att urbana grönytor ska representera dem själva som medborgare i städerna. Man vill därför reflekteras i det samhälle man bor i genom välskötta urbana ytor, speciellt i planteringar och grönytor som framförallt ser prydliga ut. I kontrast till detta kan alltså planteringar med en vildare estetik uppfattas som mer stökiga och oskötta och därmed också mindre attraktiva (Nassauer 1995). Trots att människor kan uppskatta till exempel ängsytor på grund av deras biologiska värde, kan det urbana sammanhanget göra att många ändå tycker att dessa ytor är olämpliga eller opassande just där på grund av sitt estetiska värde (Lampinen et al. 2020).

Specifikt för ungdomsgruppen i enkäten verkade stor artdiversitet i planteringarna mest tilltalande jämfört med de andra två åldersgrupperna där alternativen med färre arter dominerade. I ungdomsgruppen var 55% av svaren representerade av stor artdiversitet, jämfört med de andra två grupperna där det istället var 32% respektive 33%. Detta kan ha att göra med att ungdomar är mer medvetna om biologisk mångfald innan de påbörjade enkäten vilket kan tyda på att planteringar med vildare utformning kan uppskattas mer. På senare tid har även ekologiskt fördelaktiga planteringar fått större uppmärksamhet i städer (Hobhouse & Edwards 2019:476), vilket kan uttryckas i planterade ängsmiljöer likt alternativ 2 i enkäten. I likhet med detta har även engagemanget för klimatet varit stor hos den yngre generationen (Anton Landehag 2018), vilket kan leda till att vetenskapen om biologisk mångfald även ses som viktigt.

Däremot valde de flesta unga alternativet med främmande växtarter (alt. 1) hellre än inhemska, likt de andra åldersgrupperna. Detta skulle också kunna förklaras med

att främmande växtarter är en så pass viktig del av traditionerna för blomsterplanteringar som Hobhouse och Edwards förklarar (2019:281, 283). Främmande växtarter skulle därför kunna anses vara mer viktigt ur det estetiska perspektivet för urbana ytor, oavsett ålder.

Som nämnt ovan kan även färgvariation i blommande ytor uppfattas som större artdiversitet, vilket kan anses vara tilltalande (Hoyle et. al. 2018). De främmande växtarterna i alternativ 1 skulle därför kunna uppfattas som mer tilltalande på grund av sin artdiversitet snarare än till exempel alternativ 3 med liten artdiversitet, som var mer populärt i den äldre åldersgrupperna.

5.2 Diskussion om resultatet för enkätens andra fråga

Efter fråga 2 i enkäten var det betydligt fler som valde de alternativ som innehöll inhemska växtarter. Karaktärsdragen av de planteringar som oftast syns i urbana miljöer idag är sådana som ofta är sedda som estetiskt tilltalande för oss människor, men de stämmer dock sällan överens med vad som är mest ekologiskt fördelaktigt (Gobster et al. 2007:961). Efter att respondenterna läste texten om biologisk mångfald kunde nog många dra just denna slutsats och därför välja ett alternativ som istället var bättre för biologisk mångfald (som till exempel alternativ 2 i enkäten). Vetskapen om att bevara biologisk mångfald och ekologiska funktioner i naturen är idag mer accepterad av befolkningen än vad det tidigare har varit (Gobster et al. 2007:961). Vetskapen om invasiva växtarter har även ökat, vilket leder till att fler idag anlägger planteringar med inhemska växter eller andra passande arter för miljön (Hobhouse & Edwards 2019:476). Dessa två faktorer kan betyda att tidigare planteringsideal kanske redan är på väg i en mer ekologisk riktning, vilket kan förklara att många lätt förändrade sin åsikt på fråga 2. Det är dessutom antagligen många idag som förstår konsekvenserna av den globala hoten mot den biologiska mångfalden i och med de många diskussionerna om klimatförändringar.

Att bli informerad om en fråga och därmed förbättra ens kunskap inom ämnet är någonting som kan förändra ens uppfattning eller till och med åsikt. Människor kan därför bli mer manade att uppskatta planteringar med vildare estetik om man förstår fördelarna med biologisk mångfald i städer. Gobster et al. (2007) ger exemplet att om man lär sig mer om ekologiska funktioner i landskap kan man få en positiv inställning till miljöer där man själv kan känna igen dessa fenomen och veta deras innebörd för djur och natur.

Vad var det då som gjorde att alternativ 2 blev så betydligt mer populärt än alternativ 4 när båda innehöll inhemska växter? Som nämnt ovan är det idag vanligt med planteringar på torgmiljö där det är relativt låg artvariation av främmande växtarter. Det skulle därför vara rimligt att förvänta sig att fler i enkätstudien skulle välja alternativet med inhemska växter av liten artdiversitet (alt 4). Detta hade

kunnat tänka sig verka som en kompromiss mellan förbättrade ekologiska värden och estetiska värden. Att det ändå var alternativet med större artdiversitet (alt 2) som blev mest populärt i enkäten skulle dock kunna förklaras av flera faktorer. Anledningen som kanske väger tyngst skulle kunna vara att vi i enkäten just informerade i text om att stor artdiversitet är fördelaktigt för biologisk mångfald. Många av respondenterna motiverade även att informationen fick de att uppskatta planteringar med vildare estetik som de annars kanske inte skulle föredra på en urban yta, Däremot återspeglas vårt resultat även i tidigare forskningsstudier där information inte har förmedlats. Breitschopf & Bråthen (2023) menar att människor generellt uppskattar planteringar med större artdiversitet än med liten artdiversitet. Studien undersökte vad människor uppfattar som biodiversitet i ängsliknande miljöer i kontrast till vad som anses mest tilltalande på dessa ytor, där det visas att ytor som *uppfattas* ha både större artdiversitet och en jämn fördelning av arterna ledde till positiv inställning för respondenterna (ibid.).

Att fler ville se stor artdiversitet av inhemska växter vid fråga 2 i enkäten är även intressant då detta generellt kan uppfattas ge ett stökigt uttryck på offentliga miljöer. Däremot förklarar Breitschopf (2025) att när människor blir presenterade för planteringar med inhemska växter föredrar de att växterna är planterade utan någon särskild ordning, kanske för att det känns onaturligt att blanda vildare estetik med strikt ordning. För att förmedla intentionen att ytan tas hand om och förvaltas kan det istället räcka med att planteringsytan i sig är utformad på ett prydligt sätt, till exempel genom kantstoden, men att själva blommorna låts växa mer naturligt.

5.3 Påverkar information om biologisk mångfald människors upplevelse av blomsterplanteringar i urbana miljöer?

Utifrån resultatet i enkäten ser man att människors uppfattning av olika typer av blomsterplanteringar kan påverkas av kommunicerad information om biologisk mångfald. Man kan bli mer öppna till att uppskatta artrika planteringar med inhemska växter om man vet hur biologisk mångfald kan påverkas positivt av det. Fischer et al. (2020) poängterar att kunskap är ett av de främsta faktorerna till förändrad attityd till biologisk mångfald, och att det finns flera olika sätt man kan förmedla detta på. Mer kunskap kan till exempel förmedlas via skolundervisning, informationskampanjer i tidningar och inlägg på sociala medier (ibid.).

Vårt nämna är att vårt resultat stämmer inte överens med tidigare studier som Hill & Daniels (2007) resultat, som visar att förmedlande av information inte hade någon effekt på hur respondenterna betygsatte olika landskap. De för en diskussion om informationen som används i studien inte hade effekt på grund av att den inte var övertalande eller känslöväckande. Att vårt resultat visade att information kan

påverka människors inställning till blomsterplanteringar kan bero på att vi undersökte en annan typ av miljöer eller för att texten i enkäten var mer övertalande.

Att aktivt försöka påverka människors upplevelse eller attityd kan däremot vara en komplex fråga att ta sig an om man ser till det etiska perspektivet. Att det är en fråga man bör uppmärksamma märkes av två respondenter som motiverade sina svar i enkäten genom att beskriva att det fanns en risk att undersökningen blev riktad. Det beskrevs till exempel att det inte fanns något annat val än att svara på det sättet som ”förväntades” av respondenten. Hur ska man då förmedla information på bästa sätt? Gobster et al menar i sin publicering (2007) att vissa anser att så länge man drar en tydlig gräns på vad man menar är estetiska värden och vad som är ekologiska värden i diskussionen, kan man se både nackdelar och fördelar för vardera sida. Detta kan skapa en öppen diskussion, snarare än att riskera att motivet blir vinklat. I kontrast till detta diskuteras det i samma artikel (2007) att andra snarare tycker att man borde ta en starkare position i att driva de positiva ekologiska förändringarna framåt för att landskapsarkitektur ska bibehålla sin relevans i att utveckla och förbättra designen i städer och landskap. Detta kan även grundas i att hoten mot världens biologiska mångfald och naturtillgångar fortsätter växa.

Att det etiska perspektivet lyftes av ett par respondenter i enkätstudien skulle även kunna ses i en större skala om man arbetar på samma sätt med verkliga blomsterplanteringar i urbana miljöer. Vissa människor kanske helt enkelt inte vill bli påverkade. Man skulle därför istället kunna fokusera på vad invånare faktiskt vill se i urbana planteringar. Nassauer (1995) menar att det som är viktigt för många i samhället är att se att planteringar och grönytor är miljöer som underhålls och tas hand om (*Cues to Care*). För att fler ska kunna uppskatta vildare planteringar kan man därför ”paketera” dem på ett sätt som man är van att se (ibid.). För att förmedla att ytorna tas om hand om kan ”paketeringen” för planteringen bland annat använda sig av raka, prydliga kanter, prydliga urnor eller markbeläggning. Skötsel kan också vara ett sätt att utforma planteringar efter *Cues to Care*, vilket kan vara regelbunden ogrärensning runtom rabatten.

Trots att studiens resultat visade att information kan förändra hur människor värderar och upplever blomsterplanteringar lyfte flera respondenter att de fortfarande ansåg sitt första val som det mest estetiskt tilltalande men att de värderade dem ekologiska värdena högre. Det kan därför diskuteras huruvida deras upplevelse av blomsterplanteringarna verkligen har förändrats. Antagligen krävs det mer tid och information för att förändra attityder mer djupgående men att börja fundera över andra aspekter än det man tycker är estetiskt tilltalande kan vara ett steg på vägen.

6. Slutsatser

Resultatet av enkätstudien tyder på att respondenterna har svårare att uppskatta blomsterplanteringar med stor artdiversitet och inhemska växter i urbana sammanhang om de inte får information om dess nytta för biologisk mångfald. Information kan därför ha potential att utmana människors tidigare förväntningar av urbana blomsterplanteringar och därmed påverka hur man upplever olika karaktärsdrag. Vilka karaktärsdrag människor anser mest tilltalande verkar ha en betydelse i vad man vill att ytorna ska bidra med i samhället.

Genom förbättrad förståelse för människors upplevelser av urbana planteringar och vildare estetik kan man bidra till att skapa mer specifika strategier för hur blomsterplanteringar i urbana miljöer kan utformas för att både vara estetiskt tilltalande för allmänheten och väcka intresset för bevarandet av biologisk mångfald genom förmedlad information. Detta kan vidare leda till att ett större engagemang väcks för problemen med klimatförändring och habitatfragmentering som idag är relevanta både i Sverige och globalt.

Mer forskning krävs dock för att förstå hur stor påverkan information kan ha på människors upplevelse av planteringar. De flesta respondenter som förändrade sitt svar i denna studie ansåg fortfarande att deras första val var mest estetiskt tilltalande, men att det andra valet var mer fördelaktigt för ekologiska värden. Informationen påverkade därför antagligen inte vad som uppfattades som vackrast ur ett rent estetiskt perspektiv. Detta skulle kunna bero på att både personliga attityder och etablerade kulturella traditioner kan ta lång tid att förändras. Eftersom detta perspektiv inte berörs i vår studie skulle vidare forskning vara intressant, främst för hur information kan förändra människors attityder mer långsiktigt och i grunden gällande vildare estetik. Att undersöka människors upplevelse av blomsterplanteringar på en fysisk plats istället för på bild kan också ge ytterligare information om hur stor påverkan andra sinnen har för upplevelsen och hur det spelar in i informationsförmedlingens möjligheter att förändra attityder.

7. Referenser

- Anton Landehag (2018). *Generation engagemang & trygghet: om ungas syn på livet och framtiden*. Ungdomsbarometern och LO. <https://info.ungdomsbarometern.se/tack-generation-engagemang-trygghet?submissionGuid=ec4bd4a0-f1f3-415b-98d8-3a5b3747204a> [2026-03-22]
- Artdatabanken. (2024). *Risklista för främmande arter 2024* <https://artfakta.se/risklistor/2024/taxa> [2026-03-23]
- Ashworth, L. et al. (2004). Why do pollination generalist and specialist plant species show similar reproductive susceptibility to habitat fragmentation? *Journal of Ecology*. 92 (4), 717-719. <https://doi.org/10.1111/j.0022-0477.2004.00910.x>
- Breitschopf, E. (2025). *Advancing the Integration of Ecology in Landscape Architecture: Employing the Concept of Ecological Filtering to Bridge the Functioning and Aesthetics of Biodiversity: Insights from Perception to Practice*. Diss. UiT The Arctic University of Norway.
- Breitschopf, E. & Bråthen, K. (2023). Perception and appreciation of plant biodiversity among experts and laypeople. *People and Nature*. 5 (1), 826–838. <https://doi.org/10.1002/pan3.10455>
- Dearborn, D.C. & Kark, S. (2010). Motivations for Conserving Urban Biodiversity. *Conservation Biology*. 24 (2), 432-440. <https://conbio.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1523-1739.2009.01328.x>
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 (EUT L, 2024/1991, 29.7.2024) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:32024R1991>
- Fischer, L.K et al. (2020). Public attitudes toward biodiversity-friendly greenspace management in Europe. *Conservation Letters*. 13 (4). <https://doi.org/10.1111/conl.12718>
- Forrest J.R.K. (2015). Plant–pollinator interactions and phenological change: what can we learn about climate impacts from experiments and observations? *Oikos*. 124 (1), 4-13. <https://doi.org/10.1111/oik.01386>
- Gibson, M.R., Richardson, D.M. & Pauw, A. (2012). Can floral traits predict an invasive plant's impact on native plant–pollinator communities? *Journal of Ecology*. 100 (5), 1216-1223. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2745.2012.02004.x>
- Gobster, P.H., Nassauer, J.I., Daniel, T.C & Fry, G. (2007). The shared landscape: what does aesthetics have to do with ecology? *Landscape ecology*. 22, 959–972. <https://doi.org/10.1007/s10980-007-9110-x>
- Gunnarsson, B., Knez, I., Hedblom, M. & Ode Sang, Å. (2017). Effects of biodiversity and environment-related attitude on perception of urban green space. *Urban Ecosystems*. 20, 37–49. <https://doi.org/10.1007/s11252-016-0581-x>

- Gustavsson, E (2023). Prydnads- och landskapsväxter. I: Engström, A (red.) *Svensk trädgårdshistoria: 1800- och 1900-tal*. Kungliga Vitterhetsakademien. 257-345.
- Hitchmough, J.D (2000). Establishment of cultivated herbaceous perennials in purpose-sown native wildflower meadows in south-west Scotland. *Landscape and Urban Planning*. 51 (1), 37-51
- Hobhouse, P. & Edwards, A. (2019). *The story of gardening*. HarperCollins Publishers.
- Millenium Ecosystem Assessment (2005). Ecosystems and Their Services. I: Millenium Ecosystem Assessment. Ecosystems and Human Well-being: A Framework for Assessment. 49-70.
- Hill, D. & Daniel, T.C. (2007). Foundations for an Ecological Aesthetic: Can Information Alter Landscape Preferences? *Society & Natural Resources*. 21 (1), 34-49
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08941920701655700>
- Hoyle, H., Norton, B., Dunnett, N., Richards, J.P., Russell, J.M. & Warren, P. (2018). Plant species or flower colour diversity? Identifying the drivers of public and invertebrate response to designed annual meadows. *Landscape and Urban Planning*. 180, 103-113. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2018.08.017>
- Jensen, J.K., Persson, A.S. & Soga, M. (2025). Toward a unified understanding of people's aversion to nature: biophobia. *Frontiers in Ecology and the Environment*. *Frontiers in Ecology and the Environment*. 24 (1).
<https://doi.org/10.1002/fee.70019>
- Jorgensen, A. & Tylecote, M. (2007). Ambivalent landscapes—wilderness in the urban interstices. *Landscape Research*. 32 (4), 443–462.
<https://doi.org/10.1080/01426390701449802>
- Kowarik, I. (2011). Novel urban ecosystems, biodiversity, and conservation. *Environmental Pollution*. 159 (8-9), 1974-1983.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0269749111000960?via%3Dihub#tbl1>
- Lampinen, J et al. (2020). Acceptance of near-natural greenspace management relates to ecological and socio-cultural assigned values among European urbanites. *Basic and Applied Ecology*. 50, 119-131. <https://doi.org/10.1016/j.baae.2020.10.006>
- Meyer, E.K. (2008) Sustaining beauty. The performance of appearance. *Journal of Landscape Architecture*. 3 (1), 6-23.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/18626033.2008.9723392>
- Nassauer, J.I. (1995). Messy Ecosystems, Orderly Frames. *Landscape Journal*. 14 (2), 161-170. <https://doi.org/10.3368/lj.14.2.161>
- Naturvårdsverket (2023a). *Fördjupad utvärdering av Sveriges miljömål 2023*. (Rapport 7088). Naturvårdsverket. <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7000/978-91-620-7088-5/>
- Naturvårdsverket (u.å.). Invasiva främmande arter.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/> [2026-03-21]

- Naturvårdsverket (2024). Jättebalsamin.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/Arter/eu-listade-etablerade-arter/jattebalsamin/> [2026-03-21]
- Naturvårdsverket (2025a). *Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige*. (Rapport 7179). Naturvårdsverket. <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7100/978-91-620-7179-0/>
- Naturvårdsverket (2023b). *Läget för biologisk mångfald i Sverige*.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/biologisk-mangfald/laget-for-biologisk-mangfald-i-sverige/> [2026-03-21]
- Naturvårdsverket (2025b). Vresros.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/Arter/arter-som-ej-omfattas-av-regler/vresros/> [2026-03-21]
- Persson, A.S., Jensen, J.K., Isaksson, C. & von Post, M. (2024). *Främja biologisk mångfald i städer och tätorter*. [Faktablad]. Movium Fakta. SLU.
https://movium.slu.se/media/ffubcs11/movium-fakta-1_2024-fraemja-biologisk-mangfald-i-staeder-och-taetorter_finalversion_u-skarmarke.pdf [2026-03-17]
- Persson, A.S. & Smith, H.G. (2014). Biologisk mångfald i urbana miljöer – Förutsättningar, fördelar och förvaltning. *CEC Syntes*. (2).
<https://portal.research.lu.se/en/publications/biologisk-m%C3%A5ngfald-i-urbana-milj%C3%B6er-f%C3%B6ruts%C3%A4ttningar-f%C3%B6rdelar-och/>
- Salisbury, A., Armitage, J., Bostock, H., Perry, J., Tatchell, M. & Thompson, K. (2015). Enhancing gardens as habitats for flower-visiting aerial insects (pollinators): should we plant native or exotic species? *Journal of Applied Ecology*. 52 (5), 1156–1164.
<https://doi.org/10.1111/1365-2664.12499>
- SCB (2023). *Marken I Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/marken-i-sverige/> [2026-03-21]
- SFS 2007:845. *Artskyddsförordning*.
- Soanes, K. & Lentini, P.E. (2019). When cities are the last chance for saving species. *Frontiers in Ecology and the Environment*. 17 (4), 225-231.
<https://doi.org/10.1002/fee.2032>
- Southon et al. 2017 Biodiverse perennial meadows have aesthetic value and increase residents' perceptions of site quality in urban green-space
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204616301554>
- Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. (2018). *Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige - ArtDatabankens risklista*. (ArtDatabanken Rapporterar 21). ArtDatabanken. <https://res.slu.se/id/publ/141245>
- Tribot, A.E., Deter, J. & Mouquet, N. (2018). Integrating the aesthetic value of landscapes and biological diversity. *Proceedings of The Royal Society B*. 285 (1886), <https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0971>
- Williams, S., Wright, H. & zu Dohna, F. (2017). *Cities Alive: Designing for urban childhoods*. Arup. <https://www.arup.com/insights/cities-alive-designing-for-urban-childhoods/>

Yang, F. (2019). *Rethinking lawns as prevalent elements of urban green spaces: Exploring sustainable lawn alternatives in Chinese mega-cities from social-cultural and ecological perspectives*. Diss. Sveriges Lantbruksuniversitet.

Bilaga 1

Enkäten:

Examensarbete *Linnéa Welander och Agnes Evsäter*

Hej!

Vi, Linnéa och Agnes, går just nu vårt sista år på Landskapsingenjörsprogrammet på SLU och ska därför göra vårt examensarbete. Vi skulle därför uppskatta om du vill svara på några frågor i denna enkät för att hjälpa oss med vårt arbete. Enkäten tar endast några minuter att besvara.

* Indicates required question

Fråga 1

Bilderna till frågan kan dröja lite att dyka upp längst ner på sidan, se till att vänta så ni ser alla fyra alternativ.

1. Nedan visas fyra grupper av bilder på olika typer av växtlighet. Välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö. *

Mark only one oval.

- Alternativ 1
- Alternativ 2
- Alternativ 3
- Alternativ 4

Alternativ 1

Alternativ 2

Alternativ 3

Alternativ 4

Fakta om biologisk mångfald

Biologisk mångfald syftar på hur stor mängd och variation av arter som finns på en plats. Biologisk mångfald är essentiell för att se till att de olika djur-, insekts- och växtarter vi har i Sverige, ska kunna bevaras och överleva.

Genom att använda sig av *både en större variation av växtarter och inhemska växtarter* kan man bidra till att öka förutsättningarna för biologisk mångfald. Detta är viktigt eftersom olika djur och insekter behöver använda sig av flera olika typer av värdväxter och livsmiljöer för att överleva alla olika stadier i livet. Inhemska växter kan därmed bidra till föda och habitat för insekter som annars riskerar att trängas undan, speciellt i urbana miljöer. Även vissa inhemska växter i sig är idag hotade i Sverige och större användning av dem i planteringar kan bidra till förbättrade överlevnadsmöjligheter.

Exempel på inhemska växter

Fråga 2

Bilderna till frågan kan dröja lite att dyka upp längst ner på sidan, se till att vänta så ni ser alla fyra alternativ.

2. Nedan visas fyra grupper av bilder på olika typer av växtlighet. Efter att ha läst texten om biologisk mångfald, välj det alternativ som du tycker ser mest tilltalande ut för en plantering i torgmiljö (kan vara samma svar som första gången). *

Mark only one oval.

- Alternativ 1
- Alternativ 2
- Alternativ 3
- Alternativ 4

Alternativ 3

Plantering med: icke inhemska växter med liten artvariation

Alternativ 4

Plantering med: inhemska växter med liten artvariation

Alternativ 1

Plantering med: icke inhemska växter med stor artvariation.

Alternativ 2

Plantering med: inhemska växter med stor artvariation

Fråga 3

3. Ändrades din åsikt efter att du fick läsa texten om biologisk mångfald? *
Motivera varför. Om din åsikt inte förändrades, motivera varför.

Fråga 4

Sista frågan!

4. Hur gammal är du? *

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

JA, jag, Agnes Evsäter har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, Linnéa Welander har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.